

กิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่าต่อพฤติกรรม ความปลอดภัย บริษัทรับผลิตโครงสร้างเหล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เพ็ญญา ภู่งาม*

Received: November 19, 2023

Revised: February 3, 2024

Accepted: March 15, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาการลดพฤติกรรมเสี่ยงของพนักงานกระบวนการผลิต ที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ด้วยการนำกิจกรรมการหยั่งรู้อันตราย นำมาใช้เป็นกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมการหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่าต่อพฤติกรรมความปลอดภัย บริษัทรับผลิตโครงสร้างเหล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานกระบวนการผลิต จำนวน 60 คน สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งได้ทำการประยุกต์จากงานวิจัยเรื่อง Humanware, Human Error, and Hiyari – Hatto : a Casual – chain of Effect and a Template of Unsafe Symptoms (Shigeomi et al., 1992) และจากกฎ ระเบียบด้านความปลอดภัยในการทำงานของบริษัท สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าจำนวน ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Repeated ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 38 ปี ปฏิบัติงาน 8 ชั่วโมงการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 83.3 มีอายุงานอยู่ระหว่าง 2 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.7 ไม่เคยมีประสบอันตรายจากการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 93.3 และผ่านการอบรมเกี่ยวกับความรู้ด้านความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 100.00 และพบว่ามีความเสี่ยงของพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมสูงขึ้นในระยะเวลาหลังจากการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ยกเว้นการหยุดเครื่องจักร เมื่อมีการซ่อมแซมหรือทำความสะอาดเครื่องจักร เนื่องจากเมื่อพบเครื่องจักรเสีย ต้องทำการปิดเครื่องจักรเพื่อรอแผนช่างซ่อมบำรุงมาซ่อม และรอพนักงานทำความสะอาดเครื่องจักรก่อนเลิกงาน 15 นาที การทำกิจกรรมหยั่งรู้ถึงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น จะกระตุ้นให้พนักงานคิดในสิ่งที่ควรปฏิบัติให้ถูกต้องเป็นประจำ เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน

คำสำคัญ: การหยั่งรู้อันตราย/ พฤติกรรมความปลอดภัย/ พนักงานฝ่ายผลิต/ บริษัทรับผลิตโครงสร้างเหล็ก

*ผู้รับผิดชอบบทความ: เพ็ญญา ภู่งาม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
E-mail: ppennapa@aru.ac.th

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ORAL KYT Activities on Safety Behaviors a Steel Structure Contractor in Ayutthaya Province

Pennapa Phookanngam*

Abstract

An objective of this study is to reduce risk behavior for production employees using Oral KYT activities on safety behaviors used as an activity to promote safety. The objective of this Quasi-experimental research was to study the effectiveness of Oral KYT activities on safety behaviors among workers in a steel structure contractor in Ayutthaya province. The sample was 60 production employees who were selected with purposive random sampling method. Questionnaires were applied from research on Humanware, Human Error, and Hi-yari – Hatto : a Casual – chain of Effect and a Template of Unsafe Symptoms (Shigeomi et al., 1992) and company regulations. The descriptive statistics used in terms of population characteristics were number, frequency percentage, mean, standard deviation, and repeated ANOVA.

Results indicated that sample were exclusively male, an average age of 38 years, 83.3% of working 8 hour, 41.7% of work experience average 2-5 years, 93.3% of no accident and 100% of training about knowledge safety. And the sample had a higher mean on work safety behavior after Oral KYT activity, which showed a statistically significant difference ($p < 0.05$). Except for shutting down the machine when repairing or cleaning. When they found that the machine was broken, they had to turning off the machine to wait for the maintenance department to fix it and for the cleaners to clean the machine for 15 minutes before turning the machine on again. Doing Oral KYT activities that take place it will encourage employees to think about what they should do correctly. An activity that helps Reduce the occupational work-related accidents.

Keywords: Kiken Yoshi Training (KYT) / Safety behavior / Production employee /
A Steel Structure Contractor

**Corresponding Author: Pennapa Phookanngam, Faculty of Science and Technology, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University Ayutthaya Province, E-mail: ppennapa@aru.ac.th*

**Assistanct Professor, Faculty of Science and Technology, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University*

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น และยังคงขยายตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการทำงานจะต้องแข่งกับเวลาเพื่อทำงานตามเป้าหมาย และจะต้องปรับตัวเข้ากับงานที่มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมประเภทก่อสร้าง เป็นลักษณะงานที่ต้องใช้ความละเอียด และความแม่นยำในการทำงานค่อนข้างสูง จึงอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุกับพนักงานขึ้นได้ และลักษณะสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุในการทำงาน ส่วนใหญ่จะเป็นวัสดุหรือสิ่งของ ตัด บาด หรือทิ่มแทงจากเครื่องมือเครื่องจักรต่างๆ ประกอบกับการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับวิธีการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย อาจส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุจนได้รับบาดเจ็บ ทรัพย์สินเสียหายได้ (สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน), 2563) จากการศึกษากิจกรรมการฝึกหัดรู้อันตรายแบบปากเปล่า พบว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมการหัดรู้อันตรายอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่ง “KYT” เป็นคำย่อที่มาจากคำภาษาญี่ปุ่นว่า “Kiken Yoshi Training” หมายถึง วิธีการฝึกอบรม โดยผ่านการประชุมก่อนการทำงานหรือวิธีการอื่นๆ ที่พนักงานนั้นจะได้รับ โดยเป็นการเตือนล่วงหน้าถึงสภาพที่ไม่ปลอดภัยหรือพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงาน (Japan International Center for Occupational Health and Safety, 1999) ซึ่งกิจกรรมนี้ในประเทศญี่ปุ่นได้ใช้เป็นกิจกรรมหนึ่งในการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจากการทำงาน ตามโครงการลดอุบัติเหตุเป็นศูนย์ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1973 (Japan Industrial Safety and Health Association, 2011) สิ่งที่มีมักจะเกิดขึ้นในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นของควบคู่กันนั้นคืออุบัติเหตุ พบว่า อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ร้อยละ 80.0 มักจะเกิดการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของพนักงาน เช่น การไม่สวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลในขณะที่ปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยง การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบด้านความปลอดภัยที่องค์กรกำหนด การไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงาน การซ่อมเครื่องจักรในขณะที่เครื่องจักรกำลังทำงานหรือหยุดไม่สนิท และการดัดแปลงหรือถอดอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยจากเครื่องจักรออก เป็นต้น ส่วนอีกร้อยละ 20.0 เกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่ปลอดภัย เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ชำรุด บกพร่อง ซึ่งอาจเกิดจากการขาดการบำรุงรักษาอย่างเหมาะสม รวมถึงการไม่บำรุงรักษาสายไฟ สายแก๊ส หุงต้ม เป็นต้น อีกทั้งการพบเจอจุดชำรุดแล้วไม่แจ้งเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการแก้ไข เป็นต้น สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุจนได้รับบาดเจ็บ และทรัพย์สินเสียหายได้ (เพ็ญพรรณ เพ็ชรสว่าง, 2562) สำหรับประเทศไทยได้มีการนำกิจกรรมการหัดรู้อันตรายมาใช้เช่นกัน และได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการหัดรู้อันตรายในโรงงานอุตสาหกรรม และพบว่าพนักงานมีการปฏิบัติด้านความปลอดภัยดีขึ้น และการฝึกกิจกรรมการหัดรู้อันตรายนิยมฝึกเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้หาวิธีการแก้ไขปัญหาของอันตรายนั้นๆ แล้วใช้กระบวนการ “นิวซี ปากย้ำ” เพื่อให้เกิดการจดจำและเป็นการตั้งเป้าหมายร่วมกันในการลดอุบัติเหตุจากการทำงานให้หมดไป (สมปรารถนา สุขเกษม และเพ็ญญา ภูกันงาม, 2564)

บริษัทรับผลิตโครงสร้างเหล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบริษัทรับเหมาที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องงานโครงสร้างเหล็ก ซึ่งการสร้างและการผลิตชิ้นงานสำหรับโรงงานคลังสินค้า ศูนย์การค้า/ธุรกิจอื่นๆ การปฏิบัติงานส่วนใหญ่เป็นการใช้กำลังคนงานเกือบทั้งหมด การปฏิบัติงานของพนักงานกระบวนการผลิตหลายๆ ขั้นตอนมีความเสี่ยงและอันตรายต่อการปฏิบัติงาน เช่น การโดนเหล็กทิ่มนิ้วมือและเท้า เหล็กหนีบนิ้วมือ เศษฝุ่นจากการเจียร เป็นต้น (บริษัทรับผลิตโครงสร้างเหล็ก, 2565) และผลจากการเดินสำรวจข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นถึงความสำคัญของการลดอุบัติเหตุจากการทำงานด้วยการนำกิจกรรมการหัดรู้อันตราย เป็นกิจกรรมที่ใช้ค้นหาอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น หรืออันตรายที่แอบแฝงในกระบวนการทำงาน และหามาตรการหรือวิธีการป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น กิจกรรมการหัดรู้อันตรายแบบปากเปล่า เป็นรูปแบบที่ไม่มีแบบฟอร์มในการวิเคราะห์ โดยผู้วิเคราะห์ต้องพิจารณาจากลักษณะงานที่ทำหรือสภาพการทำงานได้ว่า มีอันตรายใดบ้างที่อยู่ในงาน แล้วจึงคิดวิธีที่จะควบคุมอันตรายนั้นไม่ให้เกิดขึ้น ใช้เวลาประมาณ 5 นาที ในการฝึกกิจกรรมและนิยมทำเป็นกลุ่มย่อย

เพื่อให้กลุ่มหาวิธีการแก้ปัญหาของอันตรายนั้นๆ เพื่อนำมาใช้เป็นกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยเพื่อปรับพฤติกรรมความปลอดภัยให้กับพนักงานในกระบวนการผลิต โดยการปรับพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของพนักงานให้เป็นพฤติกรรมที่ปลอดภัย การค้นหาหรือการคาดการณ์ถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นหรืออันตรายที่แอบแฝงจากการปฏิบัติงาน และดำเนินการปรับปรุงให้พนักงานมีการเปลี่ยนวิธีการทำงานให้ถูกต้อง ปลอดภัย ด้วยการแนะนำกระตุ้นให้พนักงานคิดในสิ่งที่ควรปฏิบัติให้ถูกต้อง เป็นประจำ เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน อันจะส่งผลกระทบต่อร่างกายของพนักงานและทรัพย์สินของบริษัท

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมการฝึกหัดรู้อันตรายแบบปากเปล่าต่อพฤติกรรมความปลอดภัย บริษัทรับผลิตโครงสร้างเหล็ก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง ใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง โดยจัดกิจกรรมการหัดรู้อันตรายแบบปากเปล่าทุกวัน และตอบแบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยในสัปดาห์ที่ 4, 8 และสัปดาห์ที่ 12 ตามลำดับ โดยใช้เวลาในการเก็บแบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยครั้งละ ประมาณ 5 นาที โดยมีขั้นตอนการทำการกิจกรรม ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

3.2 ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรที่ศึกษา

ประชากร คือ พนักงานที่ปฏิบัติงานบริษัทรับผลิตโครงสร้างเหล็กแห่งหนึ่ง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 200 คน

3.2.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานกระบวนการผลิต จำนวนทั้งสิ้น 60 คน เลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากเป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในกระบวนการผลิต และเป็นงานที่มีการเกิดอุบัติเหตุบ่อยที่สุด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อายุงาน ตำแหน่งงานในปัจจุบัน ประสบการณ์เคยได้รับอุบัติเหตุ และประวัติการอบรม ซึ่งข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำในช่องว่างตามความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายกระบวนการผลิต ซึ่งได้ทำการประยุกต์จากงานวิจัยเรื่อง Humanware, Human Error, and Hi-yari – Hatto : a Casual – chain of Effect and a Template of Unsafe Symptoms (Shigeomi et al., 1992) และจากกฎระเบียบด้านความปลอดภัยในการทำงานของบริษัท โดยแบ่งข้อคำถามของพฤติกรรมความปลอดภัยออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับการทำงานเกี่ยวกับความปลอดภัย ด้านการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ด้านความพร้อมของร่างกายก่อนการปฏิบัติงาน ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 4 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	หมายถึง	พนักงานกระบวนการผลิตปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอ หรือปฏิบัติทุกครั้ง
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	พนักงานกระบวนการผลิตปฏิบัติตามข้อความนั้นได้บ่อยครั้ง หรือได้เป็นส่วนใหญ่
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	พนักงานกระบวนการผลิตปฏิบัติตามข้อความนั้นได้น้อยครั้ง หรือบางครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	พนักงานกระบวนการผลิตไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้นอย่างสม่ำเสมอ หรือไม่เคยปฏิบัติเลย

3.3.2 จัดกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า

โดยให้พนักงานกระบวนการผลิต แบ่งกลุ่มการทำกิจกรรมกลุ่มละ 10 คน จำนวน 6 กลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มทำการค้นหาความเสี่ยงจากงาน ที่ทำวันละ 1 งาน เวียนจนครบทุกคน เมื่อค้นหาความเสี่ยงจากการทำงานเสร็จแล้วให้สมาชิกช่วยกันคิดมาตรการป้องกันจากความเสี่ยงนั้นๆ แล้วนำมาทำเป็นคำย่อๆ เพื่อกล่าวปฏิญาร่วมกันในแต่ละวัน จากนั้นนำมาทำเป็นวลีสั้นๆ และกล่าวร่วมกันในแต่ละวันรวมถึงลงรายละเอียดในแบบฟอร์มการทำกิจกรรม ทำทุกวัน สัปดาห์ละ 5 วัน จำนวนทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนการทำกิจกรรม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า

สัปดาห์	กิจกรรม
สัปดาห์ที่ 1	อธิบายรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า และดำเนินกิจกรรม โดยให้พนักงานกระบวนการผลิตทำแบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยก่อนการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า
สัปดาห์ที่ 2	ดำเนินการอบรมโดยเริ่มจากการอธิบายที่มาและความสำคัญของการทำกิจกรรม วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้ออบรม ดังนี้ - ความเป็นมา ความหมายและประเภทของกิจกรรมหยั่งรู้อันตราย - การแยกกันระหว่างพฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมความปลอดภัย - สาธิตการทำกิจกรรมการหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า
สัปดาห์ที่ 3	ให้พนักงานกระบวนการผลิตแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า และมอบหมายให้จป.ระดับหัวหน้างานควบคุมการทำกิจกรรมฯ โดยมีกิจกรรม ดังนี้ - พนักงานกระบวนการผลิตแต่ละกลุ่มล้อมวงเป็นวงกลม และให้แต่ละคนสลับกันวิเคราะห์ความเสี่ยงที่พบในการทำงานว่ามีอันตรายอะไรบ้าง - พนักงานกระบวนการผลิตแต่ละกลุ่มร่วมกันหามาตรการป้องกันอันตรายในการทำงานนั้นๆ - พนักงานกระบวนการผลิตแต่ละกลุ่มนำมาตรการนั้นๆ มาสรุปเป็นคำย่อ สั้นๆ แล้วพูดพร้อมกัน 3 ครั้ง
สัปดาห์ที่ 4, 8, 12	พนักงานกระบวนการผลิตทำการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยหลังการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่าในสัปดาห์ที่ 4, 8, 12

ซึ่งแบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายกระบวนการผลิตได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยข้อคำถามทุกข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 และมีการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับพนักงานการผลิตที่มีลักษณะงานใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability coefficient) โดยสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85 และการศึกษาครั้งนี้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เลขที่หนังสือรับรอง ARU-REC/012 ลงวันที่ 8 มิถุนายน 2566

3.4 การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มจากทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล ทำการชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยให้กับพนักงานกระบวนการผลิต ดำเนินการทำแบบสอบถามก่อนการทํากิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า และทำการฝึกอบรมให้ทราบถึงความเป็นมา วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการทํากิจกรรม และมอบหมายให้จป.ระดับหัวหน้างานทำการควบคุมการทํากิจกรรมในแต่ละวัน หลังจากนั้นให้ทำแบบสอบถามหลังทํากิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่าในสัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 8 สัปดาห์ที่ 12 และนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การประเมินผลการปฏิบัติด้านความปลอดภัยในการทำงาน ก่อนและหลังการทํากิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า ซึ่งให้พนักงานกระบวนการผลิตเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ข้อความที่แสดงถึงพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน หากตอบปฏิบัติทุกครั้ง จนถึงไม่เคยปฏิบัติให้คะแนน 3 2 1 และ 0 ตามลำดับ จากนั้นแปลความหมายของคะแนนการปฏิบัติด้านความปลอดภัย กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์จากการหาค่าเฉลี่ยของค่าคะแนน โดยใช้ค่าสูงสุดลบค่าต่ำสุดหารด้วยช่วงค่าคะแนน อลิสา จันทรเรือง (2545) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 0.00-1.00 หมายความว่า การปฏิบัติด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.01-2.00 หมายความว่า การปฏิบัติด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ย 2.01-3.00 หมายความว่า การปฏิบัติด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมข้อมูลสำเร็จรูป ซึ่งข้อมูลทั่วไปของพนักงานกระบวนการผลิต ใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ จำนวน ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบพฤติกรรมด้านความปลอดภัยก่อนและหลังการทํากิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า ใช้สถิติการวิเคราะห์แบบกลุ่มเดียววัดซ้ำก่อนและหลังการทดลอง (Repeated ANOVA)

4. ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลทั่วไป

พนักงานกระบวนการผลิต เป็นเพศชายทั้งหมด มีอายุเฉลี่ย 38 ปี ส่วนใหญ่เป็นพนักงาน จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 96.7 ปฏิบัติงานเฉลี่ย 8 ชั่วโมงการทำงาน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 อายุงานอยู่ระหว่าง 2 – 5 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 ไม่เคยมีประสบการณ์การได้รับอันตรายจากการทำงาน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3 และผ่านการอบรมเกี่ยวกับความรู้ด้านความปลอดภัย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของพนักงานกระบวนการผลิต

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	60	100.0
ตำแหน่งงาน		
หัวหน้างาน	2	3.3
พนักงาน	58	96.7
ระยะเวลาการปฏิบัติงานเฉลี่ยต่อวัน		
8 ชั่วโมงการทำงาน	50	83.3
มากกว่า 8 ชั่วโมง	10	16.7
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	15	25.0
30-40 ปี	33	55.0
มากกว่า 40 ปี	12	20.0
อายุการทำงาน		
น้อยกว่า 1 ปี	5	8.3
2-5 ปี	25	41.7
6-10 ปี	15	25.0
มากกว่า 10 ปี	15	25.0
ประสบการณ์การได้รับอันตรายจากการทำงาน		
ไม่เคย	56	93.3
เคย	4	6.7
ผ่านการอบรมเกี่ยวกับความรู้ด้านความปลอดภัย		
เคย	60	100.0

4.2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานก่อนและหลังการทำกิจกรรมการฝึกหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานก่อนการทำกิจกรรมและหลังการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า โดยติดตามในสัปดาห์ที่ 4, 8 และ 12 แบ่งเป็นรายชื่อ ดังนี้ ข้อที่ 1 การแจ้งหัวหน้างานหรือจป. เมื่อพบว่าอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลชำรุด มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ข้อที่ 2 การตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ก่อนการทำงานทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.018$) ข้อที่ 3 การปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานที่สถานประกอบการกำหนดไว้ในแต่ละขั้นตอน มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ข้อที่ 4 การหยุดเครื่องจักรทุกครั้ง ที่มีการซ่อมแซมบำรุงรักษาหรือทำความสะอาด มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติเพิ่มสูงขึ้น ข้อที่ 5 การไม่ฝืนทำงานต่อในบางครั้ง หรือการเร่งทำงานนั้นให้แล้วเสร็จซึ่งงานนั้นอาจทำให้เกิดความเสี่ยงและอุบัติเหตุได้ มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ข้อที่ 6 ระวังดูความเรียบร้อยของพื้นที่ก่อนทำงานเสมอ มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.003$) ข้อที่ 7 การเร่งทำงานให้เสร็จก่อนเวลาพักทานข้าวหรือเลิกงาน มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ข้อที่ 8 เมื่อพบสภาพ

การทำงานที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ จะรายงานให้หัวหน้างานทราบทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.001$) ข้อที่ 9 สำรวจความเรียบร้อยของอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ก่อนนำมาใช้งานทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.014$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานก่อนและหลังการทำกิจกรรมการฝึกหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่าในสัปดาห์ที่ 4, 8 และ 12

พฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน	ค่าเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ระดับการปฏิบัติ)				F	P*
	ก่อนทำกิจกรรม	หลังทำกิจกรรม (4 สัปดาห์)	หลังทำกิจกรรม (8 สัปดาห์)	หลังทำกิจกรรม (12 สัปดาห์)		
1. การแจ้งหัวหน้างานหรือ จป. เมื่อพบอุปกรณ์ คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลชำรุด	1.35 $\pm$ 0.85 (ปานกลาง)	2.12 $\pm$ 0.96 (มาก)	2.35 $\pm$ 0.62 (มาก)	2.36 $\pm$ 0.70 (มาก)	13.4	<0.001*
2. การตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ก่อนการทำงานทุกครั้ง	2.45 $\pm$ 0.71 (มาก)	2.68 $\pm$ 0.66 (มาก)	2.70 $\pm$ 0.46 (มาก)	2.85 $\pm$ 0.37 (มาก)	3.8	0.018*
3. การปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานที่สถานประกอบการกำหนดไว้ในแต่ละขั้นตอน	2.06 $\pm$ 0.86 (มาก)	2.50 $\pm$ 0.68 (มาก)	2.53 $\pm$ 2.60 (มาก)	2.60 $\pm$ 0.54 (มาก)	48.9	<0.001*
4. การหยุดเครื่องจักร ทุกครั้ง ที่มีการซ่อมแซม บำรุงรักษาหรือ ทำความสะอาด	2.30 $\pm$ 0.79 (มาก)	2.67 $\pm$ 0.52 (มาก)	2.87 $\pm$ 0.47 (มาก)	2.95 $\pm$ 0.22 (มาก)	2.6	0.066
5. การไม่ฝืนทำงานต่อ ในบางครั้ง หรือการเร่งทำงานนั้นให้แล้วเสร็จ ซึ่งงานนั้นอาจทำให้เกิด ความเสี่ยงและอุบัติเหตุ ได้	1.65 $\pm$ 0.82 (ปานกลาง)	1.80 $\pm$ 0.94 (ปานกลาง)	2.18 $\pm$ 0.81 (มาก)	2.80 $\pm$ 0.41 (มาก)	48.8	<0.001*
6. ตรวจสอบความเรียบร้อยของพื้นที่ก่อนทำงานเสมอ	2.32 $\pm$ 0.80 (มาก)	2.38 $\pm$ 0.72 (มาก)	2.68 $\pm$ 0.53 (มาก)	2.78 $\pm$ 0.43 (มาก)	5.53	0.003*
7. การเร่งทำงานให้เสร็จ ก่อนเวลาพักทานข้าว หรือเลิกงาน	1.65 $\pm$ 0.83 (ปานกลาง)	2.37 $\pm$ 0.70 (มาก)	2.40 $\pm$ 0.90 (มาก)	2.72 $\pm$ 0.60 (มาก)	14.8	<0.001*

ตารางที่ 3 พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานก่อนและหลังการทำกิจกรรมการฝึกหัดรู้อันตรายแบบปากเปล่าในสัปดาห์ที่ 4, 8 และ 12 (ต่อ)

พฤติกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน	ค่าเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ระดับการปฏิบัติ)				F	P*
	ก่อนทำกิจกรรม	หลังทำกิจกรรม (4 สัปดาห์)	หลังทำกิจกรรม (8 สัปดาห์)	หลังทำกิจกรรม (12 สัปดาห์)		
8. เมื่อพบสภาพการทำงานที่อาจจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุ จะรายงานให้หัวหน้างานทราบทุกครั้ง	2.25 $\pm$ 0.80 (มาก)	2.68 $\pm$ 0.62 (มาก)	2.80 $\pm$ 0.40 (มาก)	2.88 $\pm$ 0.33 (มาก)	6.36	0.001*
9. สำรวจความเรียบร้อยของอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลก่อนนำมาใช้งานทุกครั้ง	2.05 $\pm$ 0.85 (มาก)	2.45 $\pm$ 0.71 (มาก)	2.53 $\pm$ 0.60 (มาก)	2.60 $\pm$ 0.54 (มาก)	4.03	0.014*

*P-value <0.05

4.3 เพื่อเปรียบเทียบภาพรวมพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแยกรายด้าน ก่อนและหลังการทำกิจกรรมการฝึกหัดรู้อันตรายแบบปากเปล่า

ภาพรวมของพฤติกรรมความปลอดภัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมการฝึกหัดรู้อันตรายแบบปากเปล่าในสัปดาห์ที่ 4, 8 และ 12 สัปดาห์ มีค่าความต่างคะแนนเฉลี่ยและคะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาพรวมพฤติกรรมความปลอดภัย มีคะแนนการปฏิบัติสูงขึ้นหลังจากการทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value= 0.001) ดังตารางที่ 4

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแยกรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับการทำงานเกี่ยวกับความปลอดภัย ด้านการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ด้านความพร้อมของร่างกายก่อนการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันระหว่างก่อนและหลังการทำกิจกรรมหัดรู้อันตรายแบบปากเปล่าในสัปดาห์ที่ 4, 8 และ 12 สัปดาห์ ผลจากการวิจัยพบว่า ด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับการทำงานเกี่ยวกับความปลอดภัย ด้านการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล และด้านความพร้อมของร่างกายก่อนการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยหลังจากการทำกิจกรรมหัดรู้อันตรายแบบปากเปล่าสูงกว่าก่อนการทำกิจกรรมหัดรู้อันตรายแบบปากเปล่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ภาพรวมพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแต่ละด้านก่อนและหลังการทำกิจกรรมการฝึกหัดรู้อันตรายแบบปากเปล่าในสัปดาห์ที่ 4, 8 และ 12

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน	ค่าเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ระดับการปฏิบัติ)				F	P*
	ก่อนทำกิจกรรม	หลังทำกิจกรรม (4 สัปดาห์)	หลังทำกิจกรรม (8 สัปดาห์)	หลังทำกิจกรรม (12 สัปดาห์)		
ภาพรวมพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน	2.09 $\pm$ 0.85 (มาก)	2.49 $\pm$ 0.70 (มาก)	2.62 $\pm$ 0.51 (มาก)	2.78 $\pm$ 0.48 (มาก)	16.46	0.001*
1. ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับการทำงานเกี่ยวกับความปลอดภัย	2.13 $\pm$ 0.96 (มาก)	2.52 $\pm$ 0.60 (มาก)	2.62 $\pm$ 0.51 (มาก)	2.78 $\pm$ 0.43 (มาก)	19.95	0.001*
2. ด้านการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล	1.98 $\pm$ 0.99 (ปานกลาง)	2.45 $\pm$ 0.70 (มาก)	2.59 $\pm$ 0.63 (มาก)	2.67 $\pm$ 0.53 (มาก)	8.32	0.002*
3. ด้านความพร้อมของร่างกายก่อนการปฏิบัติงาน	2.16 $\pm$ 0.95 (มาก)	2.48 $\pm$ 0.69 (มาก)	2.65 $\pm$ 0.52 (มาก)	2.88 $\pm$ 0.37 (มาก)	14.80	0.021*

*P-value <0.05

5. อภิปรายผล

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานก่อนการทำกิจกรรมหัดรู้อันตรายแบบปากเปล่า พบว่าค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามความปลอดภัยอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาข้อที่ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า การแจ้งหัวหน้างานหรือเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานเมื่อพบว่า อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลชำรุด และการฝึกทำงานต่อในบางครั้งให้แล้วเสร็จ ซึ่งงานนี้อาจทำให้เกิดความเสี่ยงและอุบัติเหตุได้ และการเร่งทำงานให้เสร็จก่อนเวลาพักทานข้าวหรือเลิกงาน อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากพนักงานกระบวนการผลิตขาดการรายงานให้หัวหน้างานหรือจป.ทราบ และเมื่อพบอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลชำรุด โดยที่บางครั้งพนักงานกระบวนการผลิตอาจไม่ได้คำนึงถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น รวมถึงมีความวิตกกังวลในเรื่องการลาป่วย หรือลาพักผ่อน เพราะอาจส่งผลกระทบต่อเงินสนับสนุนเบี้ยขยันในแต่ละเดือน หากลาป่วยอาจจะถูกตัดสิทธิ์เบี้ยขยันในเดือนนั้นไป โดยบางครั้งพนักงานไม่ได้คำนึงถึงผลเสียของร่างกายที่อาจจะไม่มีความพร้อมในการทำงาน อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุขณะทำงานได้ ส่วนในหัวข้ออื่นๆ คือ การตรวจอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ก่อนการทำงานทุกครั้ง การปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานที่สถานประกอบการกำหนดไว้ในแต่ละขั้นตอน การหยุดเครื่องจักรทุกครั้ง ที่มีการซ่อมแซมบำรุงรักษาหรือทำความสะอาด การตรวจดูความเรียบร้อยของพื้นที่ก่อนทำงานเสมอ เมื่อพบสภาพการทำงานที่อาจจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุ จะรายงานให้หัวหน้างานทราบทุกครั้ง สำนวความเรียบร้อยของอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลก่อนนำมาใช้งานทุกครั้ง ขณะปฏิบัติงานจะสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่สถานประกอบการจัดไว้ให้ สวมถุงมือหนังก่อนหยิบวัสดุที่มีคมเสมอ บอกเพื่อนร่วมงานเสมอ เมื่อพบสิ่งที่เป็นอันตรายในพื้นที่การทำงาน และการไม่ปฏิบัติงาน เมื่อรู้สึกสภาพร่างกายไม่พร้อม เช่น ไม่สบาย มีความเครียด หรือเมาสุรา

เป็นต้น แต่พบว่าภายหลังจากทำกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก และมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยการปฏิบัติด้านความปลอดภัยสูงขึ้นในแต่ละสัปดาห์ที่มีการติดตามผลจากการทำกิจกรรม

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแยกรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับการทำงานเกี่ยวกับความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ด้านการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อภายหลังจากการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า ในสัปดาห์ที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังจากการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่าอยู่ในระดับมาก สาเหตุเนื่องจากในช่วงก่อนทำกิจกรรมเมื่อพนักงานพบอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลชำรุด โดยที่บางครั้งพนักงานกระวนการผลิตอาจไม่ได้คำนึงถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น เลยไม่กล้าแจ้งหัวหน้างานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และด้านความพร้อมของร่างกายก่อนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก สรุปได้ว่าหลังการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า ในสัปดาห์ที่ 4, 8 และ 12 พบว่า ด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับการทำงานเกี่ยวกับความปลอดภัย ด้านการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ด้านความพร้อมของร่างกายก่อนการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยหลังจากการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่าสูงกว่าก่อนการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าภายในระยะเวลาติดตามผล 12 สัปดาห์ พนักงานกระวนการผลิตมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติด้านความปลอดภัย แนวโน้มที่สูงขึ้น ซึ่งเมื่อพฤติกรรมความปลอดภัยได้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นแล้ว ต้องรักษาให้พฤติกรรมเหล่านี้คงอยู่ในระยะยาว โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง ด้วยการทำกิจกรรมการหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่า หรือกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมด้านอื่นๆ ซึ่งได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพรียวพรรณ สุขประเสริฐ และคณะ (2561) ทำการศึกษาเรื่อง ผลของแนวทางการลดและป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานในโรงงานผลิตบ้านสำเร็จรูป ผลการศึกษาพบว่า ช่วงก่อนเริ่มปฏิบัติงาน พนักงานต้องเปล่งเสียงและกล่าวประโยค KYT Point ด้วยเสียงที่หนักแน่น ชัดเจน ฟังรู้เรื่อง เข้าใจและขึ้นนิ้วไปที่เครื่องจักรหรืองานที่กำลังจะทำงาน เพื่อเป็นแนวทางป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และเป็นการค้นหาหรือตรวจสอบสถานการณ์หรือมีอันตรายอะไรบ้างที่อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างการปฏิบัติงาน หรือการทำงานที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงอันตรายได้ ซึ่งเป็นการย้ำเตือนให้พนักงานย้าคิดย้าทำก่อนปฏิบัติงานจริงที่หน้างาน และสามารถประยุกต์ใช้แนวทางการลดและป้องกันอุบัติเหตุตามกำหนดหัวข้อด้านความปลอดภัยในตารางประชุมเช้าของโรงงานโดยมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยระดับวิชาชีพเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ ชำนาญพุดชา (2560) ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อความปลอดภัย ในการพัฒนาพฤติกรรมการขับรถปลอดภัย กรณีศึกษาในบริษัท ซีพี-เมจิ จำกัด โดยทำการคัดเลือกพฤติกรรมความปลอดภัยเป้าหมายจำนวน 10 พฤติกรรม โดยหัวหน้างานคลังสินค้าห้องเย็นทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมเป้าหมายและให้คำแนะนำเชิงบวกทุกสัปดาห์และทุกกะการทำงานเป็นระยะเวลา 3 เดือน โดยผลการศึกษาพบว่า พนักงานมีการปฏิบัติตามพฤติกรรมความปลอดภัยได้ครบถ้วน อัตราการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้รถโฟล์คลิฟท์ลดลงจาก 7.45 รายต่อ 20,000 ชั่วโมงการทำงานจากการใช้รถโฟล์คลิฟท์ เป็น 2.5 รายต่อ 20,000 ชั่วโมงการทำงานจากการใช้รถโฟล์คลิฟท์ และจำนวนการรายงานเหตุการณ์เกือบเกิดอุบัติเหตุ จากพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้รถโฟล์คลิฟท์ลดลงจาก 4 ราย เป็น 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.0 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ากระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อความปลอดภัยสามารถพัฒนาพฤติกรรมความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุจากการใช้รถโฟล์คลิฟท์ได้ และสามารถลดจำนวนรายงานเหตุการณ์เกือบเกิดอุบัติเหตุจากพฤติกรรมเสี่ยงจากการใช้รถโฟล์คลิฟท์

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้

การจัดการอบรมเป็นประจำจะทำให้พนักงานกระบวนการผลิตเห็นความสำคัญและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม ซึ่งจะช่วยลดความผิดพลาดในการปฏิบัติตามพฤติกรรมระหว่างการทำงาน ช่วยกระตุ้นให้พนักงานกระบวนการผลิตมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานมากขึ้น แต่ยังคงพิจารณาข้อจำกัดของงานวิจัย กรณีที่พนักงานกระบวนการผลิตอาจตอบแบบสอบถามพฤติกรรมด้านความปลอดภัยไม่ตรงกับความเป็นจริง

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม จะทำให้เห็นผลการศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น และเพิ่มระยะเวลาในการติดตามผลของการทำกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่าเพื่อติดตามความยั่งยืนของกิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่าหลังทำกิจกรรมเสร็จสิ้น รวมถึงการพัฒนากิจกรรมหยั่งรู้อันตรายแบบปากเปล่าช่วยให้เกิดเป็นวัฒนธรรมความปลอดภัยในองค์กร

7. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณพนักงานกระบวนการผลิตทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

8. เอกสารอ้างอิง

- บริษัทรับผลิตโครงสร้างเหล็ก. (2565). รายงานสถานการณ์การวิเคราะห์การเกิดอุบัติเหตุของบริษัท ประจำปี 2563-2564. บริษัทรับผลิตโครงสร้างเหล็ก.
- เพ็ญพรรณ เพ็ชรสว่าง. (2562). การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในกระบวนการผลิต กรณีศึกษา บริษัทผลิตอุปกรณ์การแพทย์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ปลอดภัย]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญพรรณ สุขประเสริฐ, พรสวรรค์ ศรีสวัสดิ์ และสรวิศ สุธรรมสา. (2561). ผลของแนวทางการลดและป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานในโรงงานผลิตบ้านสำเร็จรูป. *วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ*, 11(3), 47-62.
- สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน). (2563, 30 กรกฎาคม). สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน. <https://www.tosh.or.th/index.php/blog/item/761-2020-07-30-08-40-04>.
- สมปรารถนา สุขเกษม และเพ็ญภา ภูกันงาม. (27 มีนาคม, 2564). การจัดกิจกรรมการหยั่งรู้อันตราย แผนกระบวนการขั้นสูงขึ้นงาน และเคลือบชิ้นงานป้องกันสนิม บริษัทผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา [Paper]. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 8 ประจำปี พ.ศ. 2564 “สู่วิถีชีวิตใหม่ ด้วยงานวิจัยทางสุขภาพและการบริการ”, วิทยาลัยนครราชสีมา.
- อรรธรณ ชำนาญพุดชา. (2560). การประยุกต์ใช้กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อความปลอดภัย (Behavior Based Safety : BBS) ในการพัฒนาพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานในบริษัท ซีพี-เมจิ จำกัด [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ปลอดภัย]. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อลิสรา จันทรเรือง. (2545). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคจังหวัดสุพรรณบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ปลอดภัย]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- Japan Industrial Safety and Health Association. (2011). *Zero-Accident Practice Hazard Prediction Training*. https://www.jisha.or.jp/international/pdf/JISHA_Annual_Report_2011.pdf.
- Japan International Center for Occupational Health and Safety. (1999). *Publication of the main points to Hazard prediction activities (KYT)*. <http://www.Jniosh.go.jp/icpro/jicosh-old/English/zero-sai/>.
- Shigeomi, N., Jeannette, V., Noriaki, K., Toshiro, H., & Kincho, L. (1992, August 26). *Humanware, Human Error, and Hiyari-Hat: a Casual-chain of Effect and a Template of Unsafe Symptoms*. Stanford University, <https://stacks.stanford.edu/file/druid:zp585yn6972/TR071.pdf>.

